

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . 6 ft.
Fel évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetéssel olcsóbb.
Nyitlér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tattnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Az anyakönyvekről.

Magyarország, az 1890. évi IX. t. c. alapján elrendelt népszámlálás által ismét egy lépéssel közeledett ama cél felé, hogy gazdasági s politikai elmaradottságából kibontakozzék. A népesedési mozgalomról egyedüli helyes és biztos adatokat nyújtandó számláló lapok most már ország-szerte össze vannak szedve, s csak napok választanak el bennünket attól, hogy e kontinensen a tudományos rendszer tekintetében ugyszólván első helyen álló népszámlálási munkálatok alapján, a központból elénk tárják az utolsó évtizedben elért haladásunkat s fejlődésünket. De ezen csatláthatatlan adatok alapján egyszersmind köztanulmányt fogunk levonhatni elmaradottságunk, hanyatlásunk s netaláni visszaesésünket illetőleg is, mely statisztikai eredmények reánk nézve mérhetetlen előnnyel fognak járni, mivel csak akkor működhetünk eredményesen a kóros állapotok kiirtása érdekében, ha ismerjük a bajt, melyből azok erednek, ismerjük a gyógyszert, mely kiirtásukra vezethet!

A népszámlálás azonban a népesség nyilván-tartásának, az állam phisikai életfejlődésének csak egyik fontos eszköze, mely mellett méltó helyet foglal el, s figyelmen kívül legcsekélyebb mértékben sem hagyható a születés, házasság s halálozás tény-körülményeit pontosan elénkbe táró: *anyakönyvek vezetése.*

Mert mi garanciát nyújt pontosság s megbízhatóság tekintetében az egyszerű bevallás; törvényes, törvénytelen születés, elválás, halálozás s különösen az *életkort* illetőleg?! (Férfiaknál valamit, nőknél . . . semmit. A rovv.) Maga a népszámlálási törvény szankciója is csak 50 frt-ig terjedhető büntetéssel sújtja azt, ki *tudva* tesz hamis vallomást. De vajjon, hogy lehet valakire rábizonyítani, hogy ő pontosan tudta születésének évét, hónapját, napját? s hogy ezt nem tévedésből, hanem rosszakaratból tette hamisan közzé?? E visszasságok elkerülésére s a téves adatok kijavítására csak egy mód van: a törvény által jogi bizonyíték erejével felruházott anyakönyvek pontos vezetése és azoknak az államcélok érdekében leendő mindenkor használatra bocsátása.

Parlamentünkben a karácsonyi ünnepek előtt

ritka magas nivón lefolyt „elkeresztelési“ vita alkalmával nem egy kiváló szónok ajkáról hallottuk elhangzani a *polgári anyakönyvek* életbe-leptetésének szükségességét. A vegyes házasságból származó gyermekek, kik által és mikép történendő anyakönyveztetése hozta e kérdést napirendre, s e körül kifejlődött éles, az állam és egyház közötti békés viszonyt csaknem fel-dúlással fenyegető eszmecsere még maig sem nyert végleges megoldást; sőt ha az előjelek nem csálnak, az országgyűlés megnyitja után, a fő-rendi házban ez újra felszínre fog hozni. A kormány kifejtett s általánosan helyeselt álláspontjához hiven ragaszkodik; a kérdés végleges megoldása — minden érdeket kielégítően — való-szerűleg csak egy módon lesz lehetséges s ez: az *anyakönyvek általános államosításának életbe-leptetése.*

Nem kell hangsúlyoznunk, hogy az anyakönyvek polgárosítása legtávolabbról sem sérti az állam bevett s elismert vallásfelekezeteinek jogait, sőt bátran mondhatjuk, hogy ez őket egy oly teher alól menti fel, mely rájuk nézve évszázadok óta nagyon sok fáradsággal s talán még több kellemetlenséggel járt.

Különben a magyar nemzet sosem tartotta feladatának vallási viszályokat szítani, a római kath. egyház fejével meghasonlani, s ezt most, a liberális eszmék átható proklamálásának alkalmával sem óhajtja előidézni.

Ha egy IX. Leo, egy VII. Gergely, vagy egy IX. Bonifác pápa azon törekvései ellen, hogy Magyarország magát a szentszék hűbéresének vallja, I. Endre, Kálmán, Róbert Károly, Zsigmond stb. királyaink alatt önézetesen tiltakozott az egész nemzet, és a pápai befolyásnak érvényt szerezni óhajtó törekvéseket erélyesen vissza is utasította; azért sosem kereste a francia vagy német államfők példájára az alkalmat harcra bocsátkozni az egyházzal s országunkat évtizedeken át tartó vallásháborúk színhelyévé tenni.

Szóval, a magyar nemzet a vallási türelem proklamálásában mindenkor első helyen állt az európai államok népei között, és most se áll semmi távolabb tőle, mint az, hogy a polgári anyakönyvek behozatala által a vallási eszmék ellen tüntessen, felekezeti viszályok előidézésében örömet leljen . . .

A *polgári anyakönyvek behozatalát ép ellen-kezőleg, első sorban a kulturharc kikerülése, az ország békéje, a nemzet szabadelvé haladása kívánja s teszi elodázhatlanná!*

A magyar állam már e század elején törvényhozás által iparkodott meghatározni az anyakönyvek vezetésének szabályait, felismerve annak fontosságát s az egész nemzeti életre való kihatását. Így az 1827. 23. t. c. minden netaláni zavar és félreértés elkerülése céljából világosan rendeli, hogy „a keresztelteknek, házassultaknak és elhaltaknak jegyzőkönyve, minden vallásbeli különbség nélkül, az illető lelképászorok által két példányban készítsessék és minden év végével az illető törvényhatóságok által egy példány át-vétetvén, aláíratván, az illető törvényhatóság le-véltárába eltevéssék.“

Az 1840. 29. t. c. továbbá az ország izr. lakosainak papjait kötelezi az anyakönyvek rendszeres vezetésére, míg az 1868. aug. 13-án kelt vallás- és közoktatási miniszteri rendelet a nazarénusok e nemű viszonyait rendezi. Ezen és még több rendelet kibocsátása fonálán jutott el a törvényhozás az oly nagy vitákat támasztott, vegyes házasságból származó gyermekek anyakönyveztetését rendező törvényhez, melynek a kormány minden körülmények közt érvényt óhajt szerezni, megkívánja kibocsátott rendelete értelmében a vegyes házasságból származott gyermekek születésének az illetékes helyen *esetről-esetre* történendő bejelentését, mit csak a bizonyos idő-közökben beküldendő jelentésekkel egyáltalán nem tekintti helyettesíthetőnek.

Nemzetünk megszokta a magyar klerus fen-költ gondolkozású tagjait a hazafiasság mintaképül tekinteni s ha most vallási elveiktől indítatva, minden állampolgárt feltétlenül kötelező szentesített törvény teljesítése alól menekülni óhajtának, sőt nehéz helyzetükben az állam törvénye s a kormány rendelete ellen Rómába, tehát külföldre fordulnak tanácsért; azért a nemzet többsége nem vet rájuk követ, hanem feltételezi róluk, miszerint belátják, hogy e törvény, illetve rendeletek nem volt célja a katolikus klerust hitelveivel ellentétbe hozni, hanem a kormány ez-uttal is csak a magyar jogállam épületének minden oldalról leendő betetőzését, az ország béké-

A „BÁCSKA“ tárcája.

P. p. c.

*Ugy rohannak, úgy sietnek,
Futva jönnek, futva mennek
Mai nap az emberek.
Pihenőre ha kitértek,
Kalauszuk, az önérdék,
Már kiáltja, hogy — mehet!*

*A mi szépet nyújt az élet,
Megbecsülni rá nem érnek,
Megy tovább az áradat.
Volna mit és kit szeretni,
Mélto érte lelkesedni,
De megállni nem szabad.*

*És a régi szép szokásról,
A kedélyes búcsuzásról,
„Isten áldjon, Ég veled!“
Már letették. Ma sietnek,
Pár betűt csak odavetnek:
„P. p. c.“ — aztán mehet!*

*Ez a gyorsvonat, az élet
Alig hogy megismerélek,
Velem is tovább siet.
Más egyebre rá sem érnek,
Csak bejegyzem azt, hogy élek,
„P. p. c.“ aztán — mehet!*

Pataj Sándor.

BÁRSONY ISTVÁN URNAK. *)

Ns.-Militics, 1891. január hó 7.

Tisztelt szerkesztő barátom!

Becses lapodnak folyó évi 2-ik számában, a tárca rovatban, Bársony István fővárosi jeles írótl közölt „Palacsinta-ország“ című érdekes eszevesség emlékembe juttatta azt a kis történetkét, mely az ő bácskai látogatásával volt összefüggésben, s melyet most t. szerkesztő barátom s a szives olvasók türelméből itt elmondandó leszek. Igaz, hogy ezt a dolgot megírtam már egy fővárosi lapba, melyről azt hittem, hogy Bársony Istvánt is munkatársai közé számítja, de mert sorsát maig sem tudom: össze-szedem emlékezetemet, s leírom újból. Talán szerencsés-sebb leszek vele ezuttal; bár nem zárom ki azt a lehetőséget sem, hogy t. szerkesztő barátom talán épen ugy, mint az a bizonyos fővárosi lap — szívesen látod e sorokat, de csakis a gyűlölt papírkosár számára.

No de ahogy lesz, úgy lesz! Belevágok, ha mind-járt belesülök is!

A múlt őszi napok egyikén következő szavakkal szólít meg egy csinos, fiatal és özvegy urinó, aki, melesleg legyen mondva, igen sokat olvas és maga is ügyesen kezel a tollat, és a kivel jómagam a legerélyesebb mi-niszter fenubhatósága utján — hivatali sógorságban állok.

— Ujságot mondok önnek! Egy ártatlan indiscretió folytán nyomán vagyok annak, hogy a mi Bársony Istvánunk, a kinek remek dolgozatait oly mohó vágygyal olvastuk és szívtuk magunkba azt a mámorító kedves illatot, mely elbeszéléseit előntötte; a kinek műveit az első sorok elolvasása után már felismerjük, mondom ez a Bársony István itt lappang a mi vidékünkön s vagy vadat űz, (talán hogy azoközben özikét fogjon, miként Mátyás diák) vagy hogy valamely vendégszerető bácskai családnál pihenje ki fáradaimait; vagy végre, hogy

*) Nincs szerencsém személyesen ismerni Bársony István urat, de én is azt hiszem, hogy azt a zenebonát, amit e cikkben leírtak szerint akarátán kívül okozott, csak úgy reparálhatja ki, ha lezónázik Militicsre. Ugyan tegye meg egyszer, ha ideje engedi; nem fogja megbánni. Szerk.

irodalmi munkálkodásának gyarapítására népnünket és vidékünket tanulmány tárgyává tegye. Tudja mit uram? — így folytatá. Egy eszmém van! Nagyon szeretném színről-színre látni azt az urat, a kinek olyan szép puha neve van, a ki oly gyönyörűen tud írni, hogy hát ugy néz e ki külsőleg is, mint a hogy mi őt belső világából ismerjük? olyan aranyos e ő is, mint a tolla? Fogjuk meg, ha lehet s tartuk magunknál legalább egy estélyre, hogy kimutatható bizonyítékát adjuk művei iránti lelke-sültségünknek; s hogy ezáltal magunknak egy-két kellemes órát szerezhessünk!

— Itt a kezem, asszonyom! Meglesz! Ha csak erre viszen utja: megfogjuk s akarva nem akarva, program-mon kívüli meglepetésben fogjuk őt részesíteni.

Biztam emberismeretemben s század mertem volna tenni egy ellen, hogy dülönvi távolságból felfogom is-merni, bár sohse láttam őt.

Nosza ezután megkezdődött köztünk az eszmecsere a megvendégtetés módozatai iránt. A menő tervezetése közben még a Sanyi fiam is közbe szólt (most kezd beszélni), hogy: „ugy-e apa, keszöcével is megfogjuk kínálni a Pista bácsit?“ (annyukom épen lekvárt főzött) mire én őt károlyigáboroskodásáért természetesen rendre-utasítottam.

Szóval a legkiterjedtebb módon gondoskodtunk mindenről, hogy a siker biztosítva legyen. Megállapítottuk a meghívandók névsorát is s ezuttal a legkeresztényibb érzelmeinknek adtuk kifejezést azzal, hogy összes ha-ragosaink meghívását elhatároztuk s kilátásba helyeztük, hogy a nagy nap emlékére összebékülünk. Hogy aztán, ha ismét magunkra maradunk, annál edesebben össze-veszhessünk.

Az ünnepi estély kellemetességeit emelendő, hatá-rozatba ment, hogy a tisztelendő ur a saját, jó magam pedig a Schundától ezeltől már egy hóval megrendelt, de még meg nem érkezett cimbalmon fogunk játszani; a hölgyek énekelnek; az ifjuság vezetője, az aljegyző, lesz az ünnepi szónok stb., stb.

Az estély persze nálam fog megtartatni, mert mit szólna hozzá a világ nyelve — pedig mind ott lesz — ha a fiatal özvegy vendéglene meg egy még sohsem

jének s haladásának előmozdítását tekinté egyedi feladatának.

Ha nemzetünk buzgó papsága mindezek dacára, azon megállapodásra jut, hogy az ország szentesített törvénye, a felelős miniszter törvényes rendelete akaratlanul bár, de mégis ellentétbe van a közönséges magánjogi szabályok alá nem vonható dogmákkal; — akkor az ország jólétét, önállóságát, minden idegen befolyástól való függetlenségét szíven hordó liberális kormányunk nem rendelheti alá a nemzet jogait, az egyház igényét; nem vonhatja vissza kibocsájtott rendelkezését, hanem egyedül egy feladata lehet: megköszönni a felvilágosult, buzgó klerusnak az anyakönyvvezetés által országunk érdekében eddig kifejtett hazafias, díjtalan fáradozásait, — s e munkálatok teljesítését, állami közvegyekre, fizetéses s ép ezért felelősségre vonható, szigorúan ellenőrizhető hivatalnokokra lesz kötelessége bizoni.

A polgári anyakönyvek vezetésének ilyen leendő rendszeresítése bizonyára újabb terheket fog az adózó polgároknak róni; de ha tekintetbe vesszük az ezen uton elérendő fontos eredményeket, az állami anyakönyvek pontos vezetéséből, a legfontosabb társadalmi tudományra: a statisztikára, családjogi törvényhozásra, vallásfelekezetek egymáshoz viszonyainak békés rendezhetőségére, és számos más fontos állami érdek megvalósíthatására származandó előnyöket; — akkor ezen áldozatoktól nem szabad visszariadnunk, hanem minden igyekezetünkkel támogatunk kell a kormányt az anyakönyvek polgárosítása körül kifejtett működésében, az ország jólétének, közművelődési érdekeinek s a felekezetek közötti békének előmozdításában!

H. M.

439, 433. Ez a két szám fejezi ki a múlt évi születések és halálozások számát a római katolikusoknál Zomborban. Bizony elég kedvezőtlen eredmény; a születések száma csak hattal mulja felül a halálozásokét. Nem a születések számának csekélységében van a baj, hanem a meglehetősen nagy halálozási arányban. Nagy a gyermekhalandóság s sok javítani valót igényelnek közegészségügyi viszonyaink. A népesedés ügye mindenütt, de különösen nálunk elsőrendű kérdés. Malthus ismert tétele, hogy az élelmiszerek gyarapodása nem áll arányban a népesedés szaporodásával, azaz hogy idővel oda jutunk, hogy nem lesz annyi betevő falat, ahány száj, — ilyen viszonyok között nem igen alkalmazható. Egy évnek ilyen statisztikai adatai kétségkívül még nem adnak jogot arra, hogy a legrosszabb konzekventiákat vonjuk le, nem különösen akkor, mikor az országos népszámlálás adatai még ismeretlenek s remélhetőleg általános szaporodást fognak feltüntetni: de elegendő arra, hogy városunk érdeke szempontjából felhívjuk a figyelmet a kedvezőtlen jelenségre, melyet jobbá tenni kötelesség. Zombor érdekeit szíven viselő hatóságunk iparkodni fog — meg vagyunk győződve — közegészségügyünket lehetőleg javítani. Megjegyezzük még, hogy a múlt évben házasságra lépett Zomborban a róm. kath. templomban 123 pár.

Új szabályzat a közös hadsereg csapatiskolái számára. A közös hadsereg csapatiskoláit a múlt év december elseje óta új szabályzat szerint vezetik. A szabályzat fontosabb változásokat tartalmaz, az

eddig vezérelve meghagyása mellett. Kivált az oktatási nyelv kérdésében határozottabban van körülírva a csapatiskolák teendője. Az egész szabályzat öt részre oszlik, melyek közül a három első a legénységre, a negyedik az egyéves önkéntesekre meg az orvosnövevényekre, az ötödik pedig a tisztokra s a hadapródokra vonatkozik. Az oktatási nyelv az új szabályzat szerint is első sorban a német, határozott utasításuk van azonban az oktatóknak arra, hogy a körülményekhez és a szükséghez képest a legénység anyanyelvét használják. A század-legénységi iskolákra nézve ez az elv a legnagyobb szigorúsággal viendő keresztül, úgy, hogy esetleg az oktatóknak csoportra kell osztaniok a más más nemzetiségű, illetőleg anyanyelvű legénységet, hogy így minden egyes katonára, a ki németül nem tud, a saját anyanyelvén oktassék be. Utasításuk van azonban az oktatóknak arra, hogy a németül nem tudó katonákat is megtanítsák a katonaságra nézve fontos tárgyak német megnevezésére. — A század altiszti iskolába az altisztek, meg azok a szorgalmas és képzetesebb közkatonaik járnak, kikre számítani lehet, hogy jó altisztek lesznek belőlük. Az oktatást itt maga a századparancsnok végzi s a tanításban egy tiszt van segítségére. Az előadás nyelve első sorban az német, csak ha ezt a katonák nem értenék, szabad azon a nyelven előadni, a melyet az ezredben leginkább beszélnek. Ha az altisztek s az altiszti rangra kizemelték nem tudnának tökéletesen németül, legalább annyira el kell ezt a nyelvet sajátítaniok, hogy jelentéseiket érthetően tudják németül megtenni. Az altisztképző iskolákban, melyek számára a legtapszaltalt csapatiskolákat kell oktatónak kiválogatni, nagy súly fektetendő arra, hogy a katonák legalább valamennyire mielőbb elsajátítsák a német nyelvet, illetőleg a katonai szolgálatban gyakran előforduló szólamódokat, hogy a legszükségesebb utasításokat németül is megérthessék s jelentéseiket is német nyelven — mint a tulajdonképeni szolgálati nyelven — tehessek meg. Ezenkívül amennyire lehet, ki kell őket képezni az írásban, meg a számolás négy alapműveletében is. Az önkénteseket illetőleg azok az elvek irányadók, a melyek alapján az önkéntesek a tartalékos tiszti vizsgálatot letehetik. A tisztok és hadapródok oktatása természetesen egészen a szolgálati nyelven történik.

Bácskai közművelődési egyesület.

Szükségesnek tartjuk, hogy Bácskában közművelődési egyesület alakuljon. Szükségesnek tartjuk, hogy ez egyesület érdekében minél előbb mozgalom induljon meg az egész megyében, hogy legkiválóbb embereink álljanak a mozgalom élére és hogy a kérdést jól megbeszélve, alaposan tanulmányozva, iránta érdeklődést és rokonszenvet keltsék, a „Bácskai közművelődési egyesület” minél hamarabb megszültsék.

Ime, megtesztük az első lépést, felhívjuk rá a közfigyelmet s megpróbáljuk indítványunkat okokkal támogatni.

A kultúra a modern államéletnek egyik igen fontos ága; legalább is oly fontos, mint a másik ága, a közgazdaság. Az emberiség fejlődésének története kétségtelenül bebizonyítja, hogy a vagyoni jólét egymaga sem boldoggá nem teszi akár az egyes embert, akár a nemzetet, sem a nemzetek főállását nem biztosítja. Vagyon és műveltség, közgazdaság és kultúra egyaránt fontos tényezői egy-egy embernek, mint a nemzetek boldogulásának és haladásának. Sem Görögországot nem mentette meg kultúrája a bukástól, sem Karthágót pénze a megsemmisítéstől. Az újabb időkben Francia-, Német- és Angolország egyedül közgazdaságuk és kultúrájuk harmonikus fejlesztésének köszönhetik nagyságukat. Minden egyből tényező e kettőre vihető vissza. Jeles hadsereg? Vagyont és ést föltételez. Nagy létszám? Sem negyven millió francia, sem nyolcvan millió német nem volt a föld hátán a világ teremtésétől kezdve, hanem ennyire csak más népek beolvasztásával lettek; mert a vagyonnak és műveltségnek ellenállhatatlan asszimiláló ereje van. Az u. n. államalkotó tehetőség sem más, mint az intelligencia egy bizonyos neme: élelmesség, mely tud vagonot teremteni, politikai bölcsesség, mely az emberek egy nagyobb tömegében is tud rendet tartani. Szóval gazdag és nagy műveltségű nemzet sem semmisülhet

meg. Minden nemzetnek gazdagság és műveltség után kell törekednie, ha élni akar.

Viszontagságok között fejlődő nemzetnek, minő a magyar, kultúrája és közgazdasága sem fejlődik harmonikusan, hanem szakadozottan, egymással rendesen hiátva. Ha az egyik fölemelkedik, akkor a másik alszál. Mint mikor a hajó fedélzetén a közönség mind ugyanarra az egy oldalra tódul; ha aztán a kormányos oda szól, hogy baj van, a hajó könnyen feldőlhet, akkor meg ijedten rohan az egész közönség a másik oldalra, úgy hogy akkor meg azon az oldalon fenyegetőzik a feldőlés veszélye. Természetes, hogy így nem lehetséges igazi haladás.

Nálunk, hogy csak a legújabb kor történetére vessünk egy futó pillantást, a múlt század végén a kulturális mozgalmak álltak előtérben, mint nemzeti létünk legfőbb biztosítékai. Természetesen, mert az előző hanyatlás korában éppen kultúránk volt az, mely igen közel állt a 0 ponthoz. Mikor aztán iróink és politikusaink vállvetve megvetették alapját a tudományoknak és művészeteknek, s ezzel nemzeti üntudatunkat emelték, akkor előállt Széchenyi és állami életünknek közgazdasági oldalára terelte a nemzet figyelmét. Ekkor szegénységünket éreztük nemzeti létünk hátramosztójának, azon akartunk segíteni.

Manapság, mintha ismét közgazdaságunk kerekedett volna felül kultúránk rovására. Közművelődésünkben mintha nem lennének meg mindazok a kedvező feltételek, melyek közt kultúránk igazán fölvirágozhatnék. Vannak tudósaink és művészeink, de nincs elég intelligens közönségünk. Pedig hogy virágozó kultúránk legyen, kettőn áll a vásár: először, hogy legyenek tudósaink és művészeink, másodsor pedig, hogy legyen nagy intelligens osztály, mely amazokat erkölcsileg és anyagilag támogatja.

Béna kultúra az, melynek csak kiváló tudósai és művészei vannak, magas műveltségű intelligenciája pedig nincs. Ily kultúra különben létre sem jöhet, legalább nemzeti kultúra nem. Mátyás király idejében — a renaissance korában — virágozott ugyan nálunk a tudományok és művészetek, de azért mégsem mondhatjuk, hogy virágozó nemzeti kultúránk volt. Az akkori magyar intelligencia (akkor köznemese és főurak) avval a tudományos és művészeti léttel édes-keveset gondolt; nem értette, nem érdeklődött iránta. Mesterséges élet volt az, melyben Mátyás tartotta a lelket; a mint hogy halála után csakugyan mint pára oszlott szét az egész tudós-kör. Nem ez az igazi kultúra. Nem ilyen kultúrát óhajtunk mi a magyar nemzetnek. Igazi egészséges élet legyen az, mely kultúránkat élte, nemcsak amolyan mesterséges. Valóban virágozzék kultúránk, ne csak virágozni lássék.

Valóban virágozó kultúra csak ott jöhet létre, hol a tudományt és művészetet nem egyesek bőkezűsége élte, hanem az egész nemzet intelligenciája mintegy életszükségletének tartja, mely nélkül el sem lehet. Nem azt akarjuk mi, hogy az intelligens osztály egészen tudóssá váljék, vagy hogy semmi egyebet ne műveljen, mint verseket és regényeket olvasson. Elég, ha érdeklődéssel kíséri a tudományos és művészi mozgalmakat; lelkesedéssel fogadja a kiválóbb tudományos és művészi eredményeket; illendőképen magtiszteli a tudóst és művészt, mint a kultúra bajnokait; tehetségéhez képest anyagilag is támogatja az irodalmat és művészetet, megvesz néha vagy egy jó könyvet, a tehetősebbek egy-öt művészi kivitelű képpel vagy szoborral díszítik föl otthonukat; eljárnak színházba stb. Csak hogy ettől még — fájdalom! — nagyon messze vagyunk. Elmellettük akárhany művelt társaságba, míg olyanra akadunk, a melyben közönséges csevegésnél egyebet is hallunk; a melyben a mindennapi élet apró cseprő dolgain kívül vagy egy tudományos és művészeti esemény vagy kérdés képezi megbeszélés tárgyát. Férfiaink politizálnak, adomáznak, kártyáznak, isznak; nőink mindenről összevissza csevegnek, néha szellemesen, néha nem, de vagy egy közérdekű téma igen ritkán kerül napirendre. Nem azt akarjuk mi, hogy társaságaink csupa unalmas disputáló és kritizáló összejövetelek legyenek. De hiszen művelt ember el tudja találni a kellő hangot, a melyen kifejezést adjon annak, ami lelkét igazán érdekl, a nélkül, hogy unalmas és kiállhatatlan lenne. De az már

látott urat? A két ház egyesülése — erre az alkalomra — azonban kimondatott.

Másnap aztán megindítottam a nyomozást. — De milyen fényes eredménnyel! Az első borbajusztól, ki Sztanisitról jött (mert ott, mint tetszik tudni, ilyenek laknak), mindent megtudtam. Ott van; de nem egyedül, hanem másodmagával. Láttá őket, a mint egy leégett ház romjai közt bujkáltak s mindent apróra összevizsgáltak s hozzá még a házat és táját le is rajzolták. Meg van! Ezek azok! Egy titkos sejtélem sugta nekem, hogy a két egyén egyike a mi Bársonyunk, a másik pedig bizonyosan valami festőművész barátja lehet ennek, ki legközelebb megjelenendő művéhez illusztrációt fog készíteni. További kérdézködéseimre azt is megtudtam, hogy vadat is adott fel az illetők feleségeiknek Budapestre s hogy még ma Ns Militicsen keresztül a fővárosba fognak visszautazni.

No erre aztán egész extázisba estem. Lázás igaztottság közepette osztogattam jobbra-balra rendeleteket és személyesen jártam be az intelligenciát, hogy bizottságot eljövetelek.

Mikor már minden rendben volt, akkor harmadmagammal felálltam a posztra, a „Nagykalaphoz” címzett nagyvendéglő sarkára s türelmetlenül vártuk a jövővényeket.

Türelmetlenségünk azonban nem soká tartott, mert a várva-várt fogat csakhamar feltűnt a láthatáron s én nyomban felismertem az irót, még pedig nem saját emberismeretem, hanem a borbajusztú leírása alapján. A mint a fogat közelünkbe ért, mindhármunk torkából egy diszkrét eljen szaladt ki, mire a fogat nyomban meg is állott. Minden előleges bemutatás nélkül leszállítottuk vendégeinket az ő paraszt szekerekről s a világ minden kincseért sem engedték, bármennyire is ellenkeztek, hogy a vendéglő fogyasztásainak szemlélése által a mi ovatiók csorbát szenvedjen, hanem a mi (kikölcsönzött) fogatunkra ültették fel őket s diadal mámorral robogtunk az ünnepély színhelyére.

A festő csak az uton vette észre, hogy borbajuszt, melybe a vázlatok voltak elhelyezve, a paraszt-szekéren

maradt. Alig tudtuk megnyugtanni, hogy rögtön utnak indítandó küldönc által fogjuk azokat elhozni. Az iró azonban csendben, mondhatni apathikus közönnnyel viselkedett az egész uton s csak attól félt, hogy lekésik a vonatról, a mit nem szeretne, mert lévén neki holnap otthon referálni valója.

Dejzen, gondoltuk magunkban, csak hogy egyszer a körmeink közé kaparitottunk benneteket, nem egy hamar fogtok onnan kiszabadulni!

Vége hazaértünk. Vendégeinknek sorba bemutattam a nőket; elsőnek persze a kis bünszerző özvegyet; aztán a férfiakat, kik között jelen volt a notárius hivatal végrehajtóstul, az eclesia fele, a községi orvos, egy földbirtokos, egy szöske diák, a község „bátyája” az öreg kántor, ki jókedvében „égbekialtó sneffnek” mutatta be magát és még több helyi kapacitás.

Valamennyi egybegyűlt mind rendező teendőkkel foglalatokodott, s így ne csodáljak kérem, hogy alig futjuk ki magunkat, már is az asztalon párolgott a konyhaművészet remeke: az isteni csibepaprikás tarhonyával.

Ünnepi csendben indult meg a vacsora. Az urak annyira el voltak fogulva a nagy esemény fölött, hogy nem találtak módot a társalgás felvételére. A hölgyek lopva hol egyik, hol másik ünnepeltre vetették szemeiket; de a ki állandóan az irón legettette szemeit, az a szép özvegy volt.

Vége a csendet én mint házigazda törtem meg s egy pohár bor mellett éltettem a fővárosból vidékünkre rándult két nagy embert, mire az iró néhány közönséges szóval mondott köszönetet, egyuttal sajnálkozásának adván kifejezést afölött, hogy az a szép és hálás ügy, melyet ő szolgál, nálunk képviselve nincsen.

Erre aztán nagyszerűen kijelentettük, hogy bár mi őszinte igaz hámulattal viseltetünk azon pálya iránt, melyen vendégünk működik, de egyikünk sem érez hozzá elég erőt és tehetséget, hogy még csak halvány kísérletet merne tenni. — Most aztán az iró kezdte el magyarázgatni, s mondhatom ifju tüzzel, hogy mily egyszerű és könnyű dolog az, különösen az — életbiztosítás.

— Milyen életbiztosításról tetszik szólni? — kérdém tőle félénken.

— No hát arról, a mit én oly előszeretettel szoktam gyűjteni intézetem számára.

— Hát az iróság mellett még ilyenekkel is tetszik foglalkozni?

— Nem írok én kérem soha, csak az intézetemnek, meg a feleségemnek.

— Tehát ön nem író? Nem Bársony István?

— Nem én kérem; mert én csak az X. biztosító-társaságnak vagyok titkára s nevem: Bárany Ignác.

— Hát társa nem festőművész?

— Nem biz a, hanem csak liquidator.

— Hát a vázlatok?

— Azok a tűzkárról felvett és még értékesíthető épületrészek felvételéről szóló vázlatok.

— Hát nem küldtek az urak Sztanisitról vadat Bársony Istvánnak urnónek Budapestre, a mit állítólag önök ejtettek?

— Vadat küldtünk, de nem Bársony Istvánnak, hanem Bárany Ignácnek, azt sem magunk löttük, hanem az y—i kasznár urtól kaptuk ajándékba.

Szemünk szánk elállt ezen kijelentésekre. Egyenként és észrevétlenül keltek fel az egybegyűlték asztalunktól s úgy elementek, hogy el sem bucsuztak tőlünk. — Szentül azt hiszik, hogy bosszúból mystifikáltak őket.

A történetek után volt rá okom, hogy a társalgást a vasuti menetrendre terelem s így aztán csakhamar megszabadultunk a két nagy embertől is.

Másnap egy olyan orvostól, a ki a szegény beteg állatokat szokta busítani, megtudtuk aztán, hogy Bársonyék mégis csak voltak Sztanisitról, csak hogy onnan kocsin Zomborba hajtottak.

De ezzel még nem volt ám vége a dolognak. Mert másnap a szép özvegyhez beállt a végrehajtó, — ki azóta már a másvilágon ekzekvál — s viszi magával az özvegy vankosait, egy rég kiízetett illeték fejében. A földbirtokos azt üzeni a cselédemtől, hogy majd ad ő nekem az ígért candirozni való zöld füge helyett botot

Melléklet a „Bácska“ 4-ik számához.

mégis csak elszomorító, ha semmi nemesebb eszme iránt nem láthatni egy kicsiny-kis érdeklődést sem, vagy ha gazdag úri házban úgy jár az ember, mint Tisza Kálmán, aki lefekvés előtt valami olvasni való könyvet kért s végre hosszas látás-futás, kétségbeesett keresgélés után odaadták neki — a szakácskönyvet. Ez ugyan csak adomaféle, de ilyen adomát csak ott találunk ki, ahol arra alkalom van.

Különösen ránk magyarokra nézve valóságos életkérdés, hogy virágzó nemzeti kultúránk legyen, mellyel a velünk egy föld alatt élő német, szláv és román népeknek imponálni tudjunk. Mert csak így lehet reményünk, hogy e népekkel valaha magunkba olvasszunk. E nélkül pedig a magyar nemzet sokáig fönn nem állhat. Erre a beolvasztásra törekednünk kell.

Mindig boszankodom, ha avval akarják a magyar nemzetet dicsérni, hogy idegen népek iránt türelmes, meghajgja nyelvüket, nemzeti szokásait, intézményeit. Más szóval ez annyit tesz, hogy nem képes őket asszimilálni, magába olvasztani. Ez pedig nem dicséret, hanem ócsárlás. Mert ha egy nemzet a hatalom birtokában más népekkel huzamosabb ideig együtt él s még sem tudja azt asszimilálni, ez annak a jele, hogy nincsenek meg benne azok a képességek, melyeknél fogva ama népeknek imponálni tudna, s velők a maga műveltségét, szokásait, intézményeit megkedveltesse és elfogadtassa. Ilyen képesség különösen valamely népek a kultúrája. Ha egy kiváló szellemi tulajdonságokkal bíró ember egy tehetségtelennel kerül össze, ez amannak lassankint egészen hatása alá kerül. Kénytelen meghajolni előtte.

Eppen így van ez az együtt élő népeknél, sőt mivel ma már a közlekedés rendkívüli nagy tökéletessége miatt a szomszédos népek igen sűrűn érintkeznek, így van a nem egy kormány alatt élő, de szomszédos népeknél is. A műveltebb nép lépten-nyomon rászorul a műveltebbre; rászorul a tudományban, rászorul a művészetben; azért aztán megtanulja nyelvét, olvassa újságait, folyóiratait, képes lapjait, regényeit; lefordítja drámáit stb. E közben mind jobban és jobban megismerkedik az idegen nép szellemével, aztán megszokja s végre megszereti azt. És a mily mértékben közelodik az idegen szellemhez, olyan mértékben távolodik a magától. Eleinte szép dolognak tartják, ha valaki a hazai kultúrán kívül idegen kultúrát is ismer. Később nem is művelt ember, aki nem ismeri azt a bizonyos idegen kultúrát; idegen műveltség azonos fogalommal lesz a műveltséggel általában. Végre pedig az egész nép az idegennek járma alá kerül, kezdve csak szellemileg, később politikailag is.

Saját történetünk tanulságos példák szolgálnak erre nézve. Az idegen fegyverek invázióját rendszeren az idegen szellem inváziója előzte meg. Szent István idejében nemcsak a katolikus vallást vettük át a németektől, hanem a német műveltséget is. Mikor aztán észrevettük a német császárok, hogy a magyar nép a német szellem hatása alá került, eszközbe jutott, hogy jó volna ezt az országot teljesen a német birodalomba olvasztani. S következett Péter királyunk idejében Henrik császárnak azután is többször megújult inváziója. Azután a görög műveltség hatott ránk s következett a görög császárok foglalási kísérletezése. Az Anjouk és Hunyadyak idejében volt Magyarország a legműveltebb, és ime egyuttal legbatalmasabb, önállóságát senki még csak kétségbe se merete vonni. A török invázió egészen külső okokon, e nép hódító törekvésén alapult. Azután következett az a végzetes esemény, a magyar és osztrák korona egyesítése egy uralkodó fején. Mind gyakoribb érintkezésbe jöttünk az ausztriai német néppel; a folytonos szabadságharcoktól nem értünk rá művelődni; lassankint nemzeti kultúránk nem is volt, csak idegen; a 18. században már magyar könyvet is alig irtak; Mária Terézia alatt nyelvünket is kezdték elfelejteni; a magyar nép közel volt a tökéletes elnémetesedéshez, a magyar nemzet a végenyészethez. De az a jó magyar tűz, melyet nem lehet kioltani, újra fellobogott. — Csak hogy hová fog ez a folyton ismétlődő hintázás vezetni? Hiszen a német szellem most is óriási sullyal nehezedik ránk. Nyelvünk tele van germanizmussal; tudományunk nagy része a német tudományon élőködik; elárastják ha-

zánkat a német lapok és folyóiratok; sőt az államéletnek is egyik oly fontos ágában, minő manapság a baba fegyveres védelme, alig érvényesül a magyar szellem. Ma is ott vagyunk, hogy nem is tartják igazi művelt embernek, aki nem tud németül. És a legszomorúbb az egészben az, hogy valóban úgy is van. Orvos, jogász, tanár és a legtöbb diplomás ember tisztán a magyar nyelv tudásával alig szerezheti meg még csak diplomáját is. Ne féljünk a tényekből levonni a következtetést; mondjuk ki bátran: még nincs virágzó magyar kultúránk, mellyel a velünk együtt lakó nemzetiségeknek imponálni tudnánk, mint a hogyan nekünk imponál a német kultúra. Nincs oly virágzó kultúránk, mely magához vonzana, megragadná, lebilincselné akár a szláv, akár a román népet, a németet nem is említve. Szóval kultúránk nem elég erős rá, hogy a magyar állam idegen népeire asszimiláló hatással lehetne. Pedig manapság ez az egyetlen jogosult és hasznos magyarosító eszköz. Erőszak többet árt, mint hasznal.

Talán sikerült az eddigiekben kimutatnom, hogy a kultúra nem lukszus-dolog valamely nemzet életében, hanem életfeltétel. Kétszeresen az oly népek az életben, mint mi vagyunk, kik idegen népekkel lakunk egy fedél alatt. Ezeket vagy asszimilálnunk kell, vagy különben előbb-utóbb sikerül elszakadniok tőlünk. A legjobb esetben is folytonos surlódásban fogunk élni egymással, a mi fejlődésünket elősegíteni semmiesetre sem fogja, hanem csak bénítani.

Ide járul, hogy ép a legújabb időkben a nemzeti törekvés kultusza igen nagy mértékben kifejlődött. Csak nemrég hallottuk a német császár nyilatkozatát, mely az egész közoktatás alapelvevé akarja tenni a nemzeti eszmét. Nekünk is ép újabb időkben van legtöbb bajunk a nemzetiségekkel. A népek szeretnek szétörni a történeti fejlődés bilincseit, a történelmi jogállamokat s jobban szeretnének a közös valláson, főleg pedig a közös nyelven és eredeten alapuló rokonság szerint csoportosulni nemzetekké. Ez a törekvés észszerű s ennyiben jogosult is. De nekünk is jogunkban van erősíteni nemzetiségünket. Tegyük ezt, míg nem késő s tegyük a rendelkezésünkre álló legbiztosabb és leghasznosabb eszközzel, kultúránk fejlesztésével és megkedveltetésével.

De vajon nem az államnak a feladata-e kultúránk felvirágzásáról gondoskodni? — Feladata az államnak is, de legalább is ép oly mértékben feladata a társadalomnak is. Az államnak kötelessége tudósok és művészek, valamint művelt emberek képzéséről gondoskodni; e végül felső iskolákat, művészeti akadémiákat és középiskolákat állítani és tartani föl. A társadalomnak viszont kötelessége iskolában szerzett műveltségét az életben érvényesíteni, ébren tartani, sőt fejleszteni; kötelessége a kultúra vívmányait, a tudósok és művészek munkáit tisztelni, megismerni és pártolni. Szóval kötelességünk folyton művelt embereknek maradnunk. Ne higgyük, hogy az iskola befejezte műveltségünk kiépítését; hogy azután már bicsut mondhatunk tudományok és művészetek. Eppen nem. Sőt az iskola csak képessé tett bennünket, hogy igazán élvezhessük a kultúra vívmányait, de maga a tulajdonképeni élvezet csak akkor kezdődhetik, mikor az életbe lépünk. Addig sem idők, sem módunk, sem alkalmunk nem volt rá. Képe az életbe, iskolakönyveinket föl kellene eszernünk kedvenc költőinkkel és népszerű tudományos munkákkal; tíres óráinkban egy keveset olvasgatunk; olykor olykor színházba vagy hangversenyekre elnézünk s mindenféle kulturális mozgalom iránt érdeklődés nélkül és azt tanogatunk. Ez volna minden intelligens embernek, ez volna a társadalomnak a kötelessége.

Csak hogy a művelt közönség ezen kötelessége elé az életben számtalan akadály gördül. Egyiknek módja nincs hozzá, hogy anyagilag is pártolja a tudományt és művészetet; másoknak elfoglaltsága nem engedi; a legtöbbnek pedig nincs iránta érzelme. Eszébe sem jut ilyesmi, ha talán a legjobb véleménnyel van is a tudományokról és művészetekről. Ezen akadályok legyőzésére, a közművelődés iránti érzék ébrentartására, közművelődési célok kitűzésére és elérésére a társadalomnak egyesülnie kell. Közművelődési egyesületeket kell alakítani. Németországban, a hatalmas kultúrával bíró Német-

országban, alig van város, melyben valami kulturális egyesület nem lenne. Ha egyéb nem, legalább dalegyesület. Újabb időkben nálunk is kezdik belátni a kultúra fontosságát, emelésének szükségét; s kezdenek egyesületeket alakítani. Nevezetesebbek: az EMKE, a budapesti iskolaegyesület, melyet éppen mostanában terveznek átalakítani központi közművelődési egyesületté; ilyenek továbbá a soproni szépirodalmi kör, a pozsonyi Toldy kör, felsőmagyarországi Széchenyi-kör, debreceni Csokonai-kör, aradi Kölcsey-kör, ilyen az alakulóban levő dunántúli közművelődési egyesület stb.

Ezek után elégnék tartjuk egyszerűen csak konstátálni, hogy Bácskában, a gazdag és hozzá még vegyes lakosságú Bácskában, igen kevés kulturális egyesület van, s ami van, az sem virágzik. Az ilyen egyesület például, mint a zombori történelmi társulat, oly speciális tudományos jellegű, hogy a közönség körében nagyobb hullámokat már ezért sem verhet.

Véleményünk szerint a Bácskának nagy szüksége van egy általános irányú közművelődési egyesületre. Szüksége van két okból. Először, mert a legjobb akarrattal sem mondhatjuk, hogy a Bácska — nem egyeket, hanem az egészet tekintve — a kultúrának valami magas fokán állana, s hogy általában a kultúra iránt nagy fogékonysággal bírna. Másodszor meg szüksége van azért is, mert lakosai közt sok a nem magyar ajku népség, akikkel a magyar kultúrát és magyar nyelvet megkedveltetni s ezáltal megmagyarosodásukat elősegíteni a legszebb hazafiúi szolgálat volna.

Nem szándékozunk ezuttal az egyesület céljának, szervezeteinek és megalkotása módozatainak megbeszélésébe bocsátkozni. Csak a közművelődési egyesület fontosságára és szükségességére akartuk föl hívni a bácsmegeyi intelligenciának, különösen pedig a megye vezérégyéniségeinek figyelmét.

Reméljük, hogy Erdélytől, a Dunántúltól, Felső-Magyarországtól a Bácska sem fog elmaradni, mely ép úgy rászorul a közművelődési egyesületre, mint amazok, és legalább is van annyira módjukban ily egyesületet alkotni, mint amazoknak.

Reméljük, hogy megyénk vezetői lelkesedéssel fogják az eszmét fölkarolni, s megyénk történetében a „Bácskai közművelődési egyesület“ megalkotása az ő nevékhöz lesz fűződve.

Reméljük, hogy Bács-Bodrogh megyének hazafias közönsége megérti az eszme fontosságát s lelkesedéssel járul hozzá megvalósulásához.

Adja az ég, hogy reményeink megyénknek és hazánknak javára meg is valósuljanak!

Balogh Péter.

Helyi és megyei hírek.

Az érseki egyházmegyéből. A kalocsai bíboros érsek, Lichtensteiger Ferenc püspök és nagyprépost, érsek-helynöki és általános ügyhallgatói hivatalától — saját kérelmére — érdemteljes szolgálatának elismerése mellett fölmentette és Majorossy János tinnini főszentelt püspököt érseki helynökké és általános ügyhallgatóvá nevezte ki.

Brankovics patriárka hazafias pástorlevele. Temesvárról azt írja tudósítónk, hogy ott e hó 6-án, a görög karácsony alkalmából, a szerb székesegyházban Brankovics patriárka pástorlevelet olvastak fel, melyben a hívőket hazaszeretetre, a többi nemzetiségek iránt béketűrésre s a hatósági intézkedésekkel szemben pedig megelégedésre inti.

Katonai. Dr. Goldstein Ignác, helybeli ügyvéd, tartalékos es. és kir. hadnagy, áttétetett a m. kir. honvédség állományába, ugyancsak tartalékos hadnagy minőségben.

Áthelyezés. Rekvényi Viktor bajai kir. járásbírósi segédtelekkönyvezető áthelyeztetett ugyanilyen minőségben a szabadkai kir. törvényszék telekkönyvi osztályához.

Kinevezés. Fekete János erdőszelvényező a földművelésügyi m. kir. miniszter erdőszámvérvővé nevezte ki az apatini erdőhivatalhoz.

Meghívó. A zombori jótékony magyar nőegylet a városház termeiben 1891. évi január hó 24-én jótékonycélu calico-bált rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja az alulirt rendező-bizottság. A táncvigalom kezdődik esti 8 órakor. — Belépődíj 1 forint. Belépőjegyek kaphatók Falcione Gusztáv ur kereskedésében. Esztergamy Borbála, elnök. Mihályi Jánosné, al-elnök. Dr. Margaitis Ede, titkár. Barthol Józsefné, Beke Gyuláné, Bittermann Nándorné, dr. Csihás Benőné, Dan-czer Kornélné, Dömötör Pálné, Dobák Béláné, Gräff Nikázné, Hauke Imréné, Horváth Gézáné, Husveth Ist-vánné, Joksmann Kálmánné, Késmárky Béláné, Kirchner Károlyné, Koczkar Zsigáné, Korics Eszter, dr. Margaitis Edéné, dr. Millassevits Sándorné, Rudics Mihályné, Szemző Gyuláné, Szemző Istvánné, Schaffner Károlyné, Thim Józsefné, Trischler Ferenecné, Wolf-Esztergamy Mária. Dr. Alföldy Árpád, dr. Aszt Vince, dr. Balogh Ernő, Bieber Gyula, dr. Czvetkovits Péter, Falcione Oszkár, Falcione Lajos, Fernbach Bálint ifj., Fernbach József, Fernbach Károly, Gavanszky Miklós, dr. Horváth Akos, Jakobsits János, Karvázy József, dr. Kovacsits Caesar, Lovászy Andor, Lederer Pál, Lebach Keresztély, Mihályi Ernő, Mihályi János ifj., Pribil Ernő, Pop-povits Mirkó, dr. Széchenyi Tamás, Szemző Károly, Szemző János ifj., Szemző Dezső, Szebold Károly, Tárcazy Dezső, dr. Thurszky Zsiga, Vuits Péter, dr. Vujevich Zoltán, Vujevich Kossuth Lajos.

Esztívő. Gutwein Lajos torzsai községi jegyző f. hó 14-én vezeti oltárhoz helyben Gaál Piroksa kis asszonyt, Gaál István pénzügyigazgatósági tisztviselő szép leányát.

Boromisza János zentai polgármester úrtól a következő nyilatkozat közlésére kértünk fel: „Nyilatkozat. A folyó évi január 9-én megjelent „Zentai Néplap“ ismeretlen vezércikkirójának és talán többek kíváncsiságának kielégítésére imitt kijelentem, hogy a múlt évi december hó 16-án tartott megyetörvényhatóság közgyűlésén a zentai 1891. évi költségvetés jóváhagyása tárgyában felszólalással elrendelt szavazásnál részt nem vettem. Aki az ellenkezőt állítja, nem mond igazat. — Zentán, 1891. évi január hó 9-én. Boromisza János polgármester.“ — A dolog története az, hogy a múlt évi téli közgyűlésen a megyei törvényhatósági bizottság Zenta vá-

a hátamra, csak merjek még egyszer a szemé elé kerülni. A vice nótárius hibát talál a tehenem szarvába s nem akar passzust adni. A szőszke diák párbajra akar kilyvni, mert a lakkeipójének azon részére találtam hágni, mely alatt ő jól táplált tyukszemeket rejteget s több efféle epésségekkel igyekeztek rajtunk bosszút állni.

Igy sikerült nekünk az író révén a kibékülés. Jobban haragszom ránk, mint azelőtt. Hanem most aztán t. szerkesztő barátom kérlek, tedd meg nekünk azt a barátságot — ha jó lábon állsz Bársony urral — mond meg neki, hogy a mi nagy bajunknak ő lévén okozója, hát azt most már csak ő reparálhatja ki azzal, hogy lezónázik a mi nemes községünkbe s mi biztosítjuk őt, hogy jövetelét nem fogja megbánni.

Sima.

ÖTLETEK.

Ha mások vigasztalnak, ritkábban vigasztalódol meg, mint ha te magad panaszkodol.

Mindenfajta küzdelemben sokat ér a te ügyesség; de legtöbbre méssz az ellenfeled ügyefogyottságával.

Az ember szívesen csufolódik a divaton; de a divatostalansága miatt mégse csufoltatja ki magát senki se szívesen.

Az aranykor addig tartott, amíg az aranyak nem lett aranyértéke.

A magány nem felejtet, nem gyógyít. Kutyaharapást kutyaszőrrel orvosolnak. — Arra a sebre, amit ember ütött rajta, emberi társaságban keress irt.

Révész Ernő.

Egri társulata átutazóban Szabadkán.

A „Szabadkai Hírlap“ a nálunk működött szintársulat szabadkai időzéséről kedélyes kis közleményt hoz, melyből adjuk a következőket:

Ez a kedélyes társulat ötlekezett a szabadkai szintársulat egy töredékével. Még a kritikuskok sem hiányoztak. Ott ültek és hamis mosolyalag kísérték a tréfás beszédek, gondolván csak addig nevettek, a míg beszélek — de ha irtok — jaj nektek!

Együtt volt tehát színész, színésznő, kritikus, lap-szerkesztő, sőt még egy oszlop a szintügyi bizottságból is — együtt volt tehát minden rossz, a mi csak a világon van.

Ez a kedélyes társaság örök emlékeztetül — emléklapot készített, mutatónl közöljük belőle az alábbiakat: Szabadkára érkezve, nagyon megörültem, hogy a szini kritikuskótló megszabadultam; belépve a Nemzetbe oh fátum! ismét velők találkozom!

Balázs Sándor.

Egy bucsuj után — a következő éjjen csak aludni, de irtni nem lehet!

Liptay.

Egyszer voltam Szabadkán, akkor is részeg voltam!

Deréki Antal.

Szini pályámon Szabadkán kaptam az első tapsot mint szerény színész csemete; itt nyertem az első buzdító kritikát és azért örökké kedves marad előttem e szép város és mindig hálásan emlékszem vissza a szabadkai sajtó jóakaratu buzdítására.

László Gyula.

Én is szeretnék valamit irtni. De ezuttal jobban tudok inni.

Szarvasi Soma.

Szabadkát, e várost legelőször láttam, akkor is sötét volt a legsötétebb Szabadkában!

Sz. Nagy Imre.

Csupa flanc!

Borbély.

ros költségvetését, mint nem realis alapokon nyugvót — az alispán ezt bőven megindokolta akkor — nem hagyta jóvá. A „Zentai Néplap“ vezércikkben támadja meg Boromisza polgármestert, hogy — állítólag — zentai érdekek ellenére a költségvetés jóváhagyása ellen, azaz az állandó választmány javaslata mellett szavazott volna. Ennek cáfolatául szolgál a jelenlegi nyilatkozat. Mi is ugy emlékezünk, hogy Boromisza ur se pro se contra nem szavazott.

Az árucarnok ügyében a végrehajtó bizottság tagjai, névszerint: Bikár Kuzman, Heindlhofer Róbert, id. Husvéth István, Lang Flórián, Pekánovits András, Schöffner József, Sztrilich Zsigmond és Zsulyevits Ernő e hó 8-án teljes számban értekezletet tartottak, a melyben az alapszabályok megalkotása, a helyiségre nézve való intézkedés és az üzletrészek gyűjtésének megindítása képezte a megbeszélés tárgyát. Az alapszabályok készítésével dr. Balogh Ernő és Zsulyevits Ernő — alkalmas helyiség után való nézessel Heindlhofer Róbert, Schöffner József és Zsulyevits Ernő, — s a gyűjtések megindításával a városrészek gyűjtő-bizottságának elnökei, névszerint: id. Husvéth István, Schöffner József, Lang Flórián, Pekánovits András és Bikár Kuzman urak bizattak meg. Örömmel vesszük tudomást a meleg érdeklődésről, a mellyel az árucarnok ügye most már minden oldalról találkozik; de örömmünk még fokozódik azzal, hogy az ügy élére s a mozgalom vezetésére városunk legtekintélyesebb, legkiválóbb iparosait és kereskedőit sikerült megnyerni. Ily tapasztalt és kipróbált kezekben az árucarnok ügye, a legpróbb részletekre nézve is, oly gondos előkészítést fog nyerni, hogy működését a felhívásban ígért időre már széles alapon indíthatja meg s rövid idő alatt kielégítheti azt a sok érdeket, a melyet egy iparosaink, mint a fogyasztó közönség e nagyszabású vállalatához méltán fűznek.

Reményi Ede, a világhírű hegedűművész mielőtt végleg visszatérne Amerikába, Magyarországon körutat szándékozik tenni. Hangversenyezni fog hazánk kiválóbb városában s mint halljuk Szabadkára is lejön március elején. Nem jó lenne városunk részére is megnyerni? Ajánljuk az illetékes körök figyelmébe, hogy e kitűnő alkalmat el ne szalasszák, mert meg vagyunk győződve, hogy pl. a helyben létesítendő zeneakadémia javára rendezendő egy hangversenyen Reményi közreműködését is meg lehetne nyerni.

Tisztújítás. A „Népkör“ f. hó 11-én tartotta meg saját helyiségében rendes évi tisztújító közgyűlést, mely alkalommal, miután Jakobtsits Mihálynak — több éven át kifejtett ügybuzgó tevékenysége és fáradhatatlan buzgalma elismerésül jegyzőkönyvileg köszönetet fejeztetett ki — egyhangulag megválasztották: Elnökké Jakobtsits Mihály, alelnökké Zimmermann Gyula, pénztárnokká Matusek Zsigmond, ügyésszé Perviz Sándor, igazgatóvá Ugri Mihály, aligazgatóvá Csirszka János, könyvtárnokká Husvéth István, jegyzővé Sörös Antal, aljegyzővé Stebler Sándor. Választmányi tagokká: Gottlieb Márton, dr. Csilás Benő, Schöffner József, Bugarszky Miklós, ifj. Bosnyák József, Pekánovits András, Czinkler Gyula, Andráskó Alajos, Damfing Antal, Klug Antal, Mayer Frigyes, Bácsér János, dr. Pavlovits Simon, Szalay Ferenc, Jakobtsits János, Mária Ernő, Harpf József, Weisz Vilmos, Varga István, Liebhardt Lajos, Eibach István, Beller Béla, Vranja András, Czinkler István.

Szerencsétlenség. Hevér Géza szabadkai főkapitány a napokban este a szabadkai nagy templom melletti sikos járdán elesett s lábain erős csontszűrés szenvedett. Szolgálaton intő példának az eset a zombori háziuraknak, kik még ma is csak részben felelték meg a rendőrség felhívásának.

Egy főszolgabíró fegyelmi ügye. Kolozsvár Sándor főszolgabíró ellen saját kérelmére folyamatba tett fegyelmi eljárást a megyei közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya abban hagyta, rendelte, mert „ama vádszerű állítás, mintha Kolozsvár Sándor főszolgabíró, a petrováci remanenciális pénztárból 1100 frtot kapott, illetve elsajátított volna, a vizsgálat során nemcsak igazolást nem nyert, de egyenesen megcáfoltatott“.

A zenta-vidéki takarékpénztár részvénytársaság 1890. évi zárszámadása már közzététetett. E szerint az évi összes bevétel 1.249.970 frt 07 kr., a kiadás 1.243.280 frt 40 kr volt; az évi összes forgalom 2.499.940 frt 14 krt tett ki.

Köszönetnyilvánítás. A helybeli kereskedő-iffjuság a zombori középkereskedelmi iskola önképzőköré javára mult évi december hó 26-án táncfüzérkét rendezett, a mely alkalommal Zsulyevits Ernő ur 5 frt, Radoszavlyevits Tivadar ur 4 frt 40 kr, Lukits Gyula ur 1 frt 80 kr, Orszáti Emil ur Bécsből 1 frt 50 kr, Engel Mór ur 1 frt 40 krt; Czvetkovits Koszta, Dimitrijevits J. Bécsből, Krizsán György, Weidinger Sándor, Weidinger Zsigmond urak és özv. Dörflerné urnő 1—1 frtot; dr. Pataj Sándor ur 80 kr, Müller Károly ur Bécsből 70 krt; Bagyik János, Pajerle Nándor, Bagó István és Karcher Károly urak 50—50 krt; Singer Sándor, Schöffner Lajos, Bugarszky Athanáz, Engert Ferenc, Pencz Antal, Landau Lázár, Brayer Zsigmond, Lang Ignác, Rosenberg Ignác, Theodorovits Vlada, Borbas Mátyas, Klinovszky Sándor, Burnács Márton, Bergenthal Arnold, Butter-Walter Antal, Löwy Zsigmond, S. I., N. N. és Soós Gábor urak 40—40 krt és Hanczmann Kálmán ur 20 krt, összesen 31 frt és 40 krt voltak szívesek felülfizetni. Fogadják a nemeslelkű adakozók adományaikért a rendező bizottság halás köszönetét.

Laktanya átengedés. A megye tulajdonát képező zombori nagy laktanya használati joga a cs. és kir. közös hadügyminiszter által a honvéd laktanya elkészültéig a zombori honvéd zászlóaljának engedtetett át.

Választás. A Nemes-Militiesen működő Karácsonyi Berta k. a.-t szülővárosában, Szabadkán f. hó 5-én tanítóönrök megválasztották. A nemes militiesiek fájtlak távozását.

Népszámlálás Zentán. Zenta város lakossága a megjelölt népszámlálás szerint körülbelül 26,000 lélekre tehető, mely a mult népszámlálás adataival összehasonlítva, vagy 4000 főnyi szaporulatot mutat.

Koncert. Adáról írják: Fót. Almásy Miklós ur Adán legközelebb újból fellép egy koncerten az „Adai atletikai klub“ javára. Mint halljuk, Engelmann Irén s Wolf Etelka kisasszonyok is megígérték becses közreműködésüket a hangversenyre, s így előre is örvendünk az est sikerének.

Karnevál. Az ókanizsai izr. nőgyelet a napokban jól sikerült bált rendezett. A jótékony célra felléptek: Král Ernő 2 frt 40 kr, Král Adolf 1 frt 40 kr, Grüner Jakab 1 frt, Grüner Henrik 3 frt, Bruck P. Pál 3 frt, Komózi Ferenc 3 frt 40 kr, dr. Roster Gyula 4 frt 80 kr, Grünfeld H. 3 frt, Csizsár 1 frt, Kupkai Géza 40 kr, Fogel Lajos 40 kr.

Szökés. Jámor és okos embernek ismerte széles falu a ns-militiesi metszöt, kit az ég kegyelme három leány gyermekkel jutalmazott meg jámbor életéért. — Nem is volt eddig oka zugolódásra a sors ezen intézkedése ellen. Csak olykor-olykor esett mély gondolatokba, a midőn a politikai constellatiók egén sötét felhők kezdtek tornyosulni. Ilyenkor aztán látnoki ihlettséggel olvasott a jövő könyvéből s jósolgatta a mulhatlanul bekövetkezendő országos eseményeket. Amde ezen teltsége dacára sem tudta megjósolni — a mi pedig úgy látszik a sors könyvébe cursiv betűkkel volt megírva — hogy az ő Lina nevű hajadon leánya egy szép téli estén bucsutlan fogja őt elhagyni. Pedig az előre nem látott eset f. hó 10-én bekövetkezett és a leányzó megugrott. A dolog nyitja pedig egészen egyszerű. Éva leánya volt Lina is csak úgy mint a többi testvérei; de mert a sors kegye nem Linának juttatta a napokban vásárolt új köntöst, e feletti keserűségében összekocant ifjabb nővérel s pillanatszerű elhatározással vált benne, hogy e méltatlanságért örök búcsút mond a szülői háznak. Elhatározásának kivételét csak addig késleltette, a míg a mitsem sejtő atya egy politikai vezérecikk olvasása közben este 7 óra tájban elszenderedett. Ekkor magához vette e szekrényben levő és nővére által összekuporgatott pénzt — állítólag 30 forintot — s ezzel vonatra szállt és Budapestre illant. — A boldogtalan szülők csak a késő éjjeli órákban jöttek rá, hogy a leány hiányzik, de ekkor is inkább hitték, hogy öngyilkosságot követett el, semhogy az jutott volna eszükbe, hogy leányuk nyakába vette a nagyvilágot.

Gyászhir. Wippler Sándor, szabadkai kir. telekkönyvvezető, 1848—49. évi honvédhadnagy, ki több éven át a zombori kir. törvényszéknél is működött, 58 éves korában meghalt.

Pályázat van hirdetve az ujvidéki kir. törvényszéknél betöltendő segélydíjas joggyakornoki állásra.

Elnémult csongytű. Bosnyák Józsefnek az apatini unon levő szatocsboltjába kellemetlen pasasérok léptek be a napokban. Titokban, esőndesen hatoltak be, még a bolt csongytűjét is félrehúzták nagy ügyességgel s így elnémították, csak hogy a bolt tulajdonosát meg ne zavarják látogatásukkal, de hogy másrészt meg nyoma legyen látogatásuknak, hát megtelepítésképen elemeltek a pult főkjából 45 frt készpénzt és egy lövevet. A tulajdonos csakugyan meg is volt lepve, a midőn észre vette a 45 frtnyi összeg hiányát és most átkozza az elnémult csongytűt.

Zentán e hó 25-én kezd meg Batori szintársulata az előadásokat.

Moholyon Purián Dénes községi irnok kiváló nagy hanyagságot tanusított a népszámlálás stürgös munkálataiban, a miért méltó elismerésül fölfüggesztette őt állásától Matkovits Lajos főszolgabíró.

Szerb színészet. Iliesits Fotie szerb szintársulata érkezik városunkba a napokban. Összesen három előadást fog tartani Zomborban és pedig e hó 13-án, 15-én és 18-án.

Kaliko-bál. Apatinban folyó évi január hó 17-én az „Andrés“-féle vendéglő helyiségében az ottani iffjuság zártkörű Kaliko bált rendez. Hölgyek fehér alap rózsaszín, vagy kék alap fehér pöttyös ruhában jelennek meg. Kezdeté esti 8 órakor. Belépti díj személyenként 1 frt, családjegy 3 frt.

A palicsi gőzmozdonyú vasut. Bobula János fővárosi építész a palicsi gőzmozdonyu vasut kiépítésére a miniszteriumtól már régebben nyert engedélyt. Az ügy mint olvassuk, már közeledik a kivitelhez s a szabadkai városi tanács a törvényhatósághoz e hó 15-én egy e célra szolgáló terület átengedési szerződési javaslatot fog elfogadás végett beterjeszteni.

Járvány megszűnése. A gyermekek réme a dipteritisz és a skarlát, mely miatt az ókanizsai összes tanodákban a tanítás 3 hét óta szünetelt, mult félben van s 12-én a tanítás ismét megkezdetik.

A bácsmezei h. é. vasut igazgatóságába Popovits Vazul országgyűlési képviselő, mint igazgatósági tag meghivatott.

Közbiztonság. Az utjonnan szervezett községi rendőrség immáron több községben megkezdette üdvös működését s kisebb nagyobb eredmény felmutatásával igyekszik bebizonyítani életrevalóságát. Igaz, hogy nagy azok száma, kik a szokatlan erélyt, melylyel ezek felépnek: szívből gyűlölik, de remény van rá, hogy ezzel hovaelőbb nagy szolgálat lesz téve az egész megye közbiztonságának. Mint értesülünk Csonoplyán nem kevesebb, mint 72 gyanus egyének lett kiadva a tilalom, hogy előleges bejelentés nélkül este 6 óratól reggeli 6 óráig lakásukról ne távozzanak. Az utcákon csapatosan kószáló síhederek pedig másnémi intézkedések által lettek nemes szórakozásuktól elriasztva. Más községekben is ilyen és ehhez hasonló intézkedésekről veszünk híreket, melyekből a vagyon- és közbiztonság gyökeres javulását várhatjuk.

Fizetéseptelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet jan. 6-ól megyénkben a közetkező fizetéseptelenségi esetekről ad hírt: Lederer Mór Ujvidék. — Schön Adolf Zombor.

Táncvigalom. Az ókanizsai gazdasági olvasóegylet saját könyvtára javára a honvédglő disztarmében f. hó 10-én 40 kros belépti-díjjal zártkörű bált rendezett.

Iffjusági bál. Az apatini iffjuság folyó hó 10-én este az „Andrés“-féle vendéglőben — dr. Lang József járásorvos ur mint a dalárda elnökének rendezősége mellett — fényesen sikerült táncmulatságot rendezett. A tiszta bevétel 91 frt 80 kr volt a fellépítésekkel együtt, mely a dalárda javára fog fordítani. Jelen voltak a mulatságon többek közül: az Alföldy, Aman, Balázs, Buxmann, Becker, Benkő, Égi, Gillich, Jellmann, Jánosy, Káspár, Kapp, dr. Lang, Mayer, Marsch, Payerle, Piry, Ribiczey, Rauschenberger, Riesz, dr. Schmausz, Spanyol, Sugár, Szanter, Tessényi, Weber, Wéhmán és Wil családok. Összesen vagy 150—180 személy vett részt.

Szabadkai színészet. Rác Gyulának, a szabadkai színház tenoristájának a napokban volt a jutalomjátéka a „Tiszt urak a zárdában“ című darabban. A

jeles énekest, ki a felvonásközökben Hunyady Lászlóbal énekel nébány áriát, a közönség elhalmozta tetszésnyilatkozatokkal, koszorúkkal s ajándékokkal.

Szabadkai statisztika. Szabadka város bel-és külterületén az 1890 ik évi születések száma 3035, az elhalálozásoké 2510; házasság kötött 598. Szabadka tehát a mult évben 525 lélekkel szaporodott.

A zentai függetlenségi kör. E hó 6-án tartotta tisztújító közgyűlését. Tiszteletbeli elnöknek Szabó László országgyűlési képviselő; elnöknek Kozits István választott meg.

Fülesek veszedelme. Nem afféle „mezei kántorok“-ról, hanem a jámbor tapsi fülekekről van szó. Az ókanizsai vadásztársaság f. hó 7-én a Tisza mellett elterülő erdőségekben igen sikerült körvadászat, illetve hajkát tartott, mely alkalommal 17 vadász 67 nyulat ejtett zsákmányul. A vadászaton részt vettek Zentáról: Rezsny főkapitány, Mucsi gyógyszerész, N. N. t. karéképztári tisztviselő, Szimrök végrehajtó. Szabadkáról: Vermes Béla, Vojnits Oszkár és Petres János tanár. Vadászat után Nimródnek kitartó bajnokai kedélyes lakomára gyűltek össze.

Megyei élet.

Ada, 1891. január 8.

(Szilveszter-estély. — Népszámlálás. — Bankett. — Hitközségi választások. — A hazatért.)

Persze, az már idejét multa, hogy most írjunk az adai olvasókör új elnöke által indítványozott, s az elnök, alelnök és igazgató nejeik által létre hozott piknikről. De mégis meg kell említenem, mivel ez némileg fordulópontot képez társas életünk irányában. Különbö minden esendes; még a népszámlálás sem hozta ki egyhangúságából a várost. Az ügynökök fázva, fagyva járták megtudni, hányan és hogyan vannak a lakosok, — s most, hogy az utolsóelőtti napon a statisztikai adatok miként való összeállításán török a fejüket, most sem lármáznak, mert tán szégyenlik magukat, — pedig ebben nem ők a hibások! Hiába! ebben sincs egyöntettség.

De annál nagyobb volt nt. Kovács János hitoktató ur elbucszató bankettjében. Egy sziv, egy lélek volt ott az a szép számmal összegyűlt, válogatott közönség, ki vallaskülönbség nélkül jött kifejezni azt a tiszteletet, melyet a bucsuzó lelkész pontosága minden jótisztelni tudó ember kebelében gyulasztott; vallaskülönbség nélkül jött fájoan bucsuzni attól az embertől, kit mindenki szeretett, mert a jókat annyira szerette. Ritkán jön igazabb szívből a sajnálkozás, mint nt. Kovács ur távozása fölött e banketten történt; s ritkábban jó tisztább szívből a szerencsekívánat, mint az ő előléptetése alkalmából összegyűlt tisztelői szívéből fakadt.

Éppen a mely nap reggelén távozott a káplán, azon nap történt meg a hitközségi választás is. A piros cédula győzött s pedig fényesen. E választás nevezetessége az új három ügyvéd-tag: Balogh Pál, dr. Hodik János és dr. Szarvassy József. A többi tagok beválasztása nem keltett meglepetést.

Talán azért nem, mert a nagy bujdosó, Lósi előkerült Amerikából; hát most arról beszél a város. Szinte mesés hírek keringenek azokról az ezer láné földekről (Amerikában láné!), melyek fasszóját 12 ládában hozták haza... (tüzkádó, ezüstörényű, gyémánt paripák, akiknek olyan ragyogásuk van, hogy kend rá se merne nézni! Érti kend?) Egyszóval a nép fantáziája rettentően dolgozik. Pedig az egész emberben anyai a változás bizonyára, hogy a szakállat borotváltatta le.

Lámi.

Törvényszéki csarnok.

Aki a szentséget vivő papot inzultálta.

Barna György, Kürtösi Antal róm. kath. segédlelkész, ki szentséggel a sekrestyés kisérétében egy súlyos beteghez ment, itt vissza nem adható szavakkal inzultálta.

Az ujvidéki törvényszék közrend elleni kihágásban morda ki bünösnek vádlottat és 25 frt pénzbüntetésre ítélte.

A kir. tábla azonban a btk. 192. §-ában meghatározott vallás elleni vétségben mondta ki bünösnek vádlottat s ezért 14 napi fogházra s 5 frt pénzbüntetésre ítélte. A kir. kuria a kir. íteltő tábla ezen ítéletét helyben hagyta, mégis oly változtatással, hogy a btk. 92. §-ának alkalmazásával vádlottat 25 frt fő- és 5 frt mellékbüntetésre ítélte.

A Waally-ügy. Dudás Antal és társainak a kulai urberek növeldei alapítvány elleni ügyében, a zombori kir. törvényszék f. hó 8-án tartott nyilvános ülésében, az alapítványi oklevelet érvénytelennek nyilvánította.

Nyomozások. Lopás büntetével terhelt Gugolák János, dautovai születésű és illetőségi, juhászbotjárt, nős, 34 éves, feltűnően himlőhelyes, legutóbbi tartózkodási helyéről, O. Morovicáról, bejelentés nélkül m. évi szeptember havában nejével együtt ismeretlen helyre távozott. Felhivatnak az ország összes bíróságai és batóságai, hogy nevezett nyomoztatni s feltalálás esetén a topolyai járásbíróshoz kisérteni sziveskedjenek. — Közbiztonsági közeg elleni erőszak büntetével vádolt Emmel József zombolyai születésű asztalossegéd nyomozandó és feltalálása esetén az ujvidéki kir. törvényszékhez leendő bekisértetés végett a legközelebbi ügyészségnek átadandó.

Emberölés szóváltásból. Az elmult héten Turján történt az eset, amikor is Jelits Gyóka pajtasai a két Babits testvérral, Gyókaival és Mitával és Novakov Gígával a Zelemszky Tóso korezmájában borozgatva kedélyeskedett. Békén kocingattak eleinte s folyt a szó a jó termésről, a gazdag aratásról nagy egyetértéssel. De mikor a Lyubica kökény szeméi kerültek szóba, megbomlott a szép egyetértés, heves szóváltás fejlett ki. Ennek lett aztán a következménye, hogy a Babitsok és Novakov Giga, az éjfél tájban eltávozott Jelits Gyóka után osontak és a védtelen mámoros embert ásókkal annyira összeverték, hogy az néhány napi kínos szenvedés után f. hó 7-én meghalt. A vizsgálat a tettesek ellen folyamatban van.

Szerkesztői üzenetek.

— W. Igaza van. Semmi logika nincs abban, ha valaki a §-többszám azzal jelzi, hogy két §-jelet ír egymás mellé, ez csak két §, de semmi esetre sem a többszám annak. Logikátlan tehát így jelenni, hogy pl. n-ik t. c. 3., 5., 7. stb. §-ai, ebből is csak egyszer olvassuk le a „paragrapus” szót s tesszük hozzá az „ai” betűket, a mint hogy leolvassuk, ha így van írva, hogy §-ai. És ez többi a helyes. Hiszen így is, úgy is mellé kell ragasztanunk a többszámot. Az írásnak célja a gondolatot minél rövidebben fejezni ki; miért használunk hát két írásjelet, mikor egygyel is kifejezhetjük magunkat? S a mellett nem is olvassuk le mind a kettőt, mert lehetetlen leolvasnunk, s ha leolvasnók, ugyancsak furán hangzanék. Igaz, hogy ez utóbbi jelzést használja a többség, no de ebből még nem következik, hogy önnök is úgy kell eljárnia. Mert hol van az előírva? Micsoda törvény parancsolja azt avagy mondja ki annak helyességét? Kövesse hát ebben a nem éppen jelentékeny dologban a logika törvényét s írja a §-többszámot, hogy: „§-ok” s illetve „§-ai” és nem „§-ok” avagy „§-ai”. Mi közö önnök másokhoz? — Beküldött sorainak közlése különben szükséges.

x — y. Söt ellenkezőleg, nagyon szívesen vesszük közreműködését, s igen helyeselnék tudósításainak formáját is. Hiszen láthatja, hogy „Mezeyi élet” cím alatt új rovatot nyitottunk, a hova az ilyen közleményeket sorozzuk. Nagyon kívánatos, hogy olyan nevezetesebb közlegekből, mint Ada, Zenta, Ó-Becse, Kanizsa, Topolya, Verbász stb. rendes s kimerítő tudósításaink legyenek. S éppen abban áll a rendes levelező működésének fontossága, hogy minden nevezetesebb eseményről hiteles információhoz juttat. A szerkesztő természetesen levelezőjét, az ilyen kézből vett tudósításokat a legnagyobb bizalommal fogadhatja; míg a nem rendes levelezőtől eredőket és illetőleg — nem ismervén a beküldőt — sokszor kétsége támadhat a hitelességet s tárgyilagosságot illetőleg. Kérjük tehát önt s többi rendes levelezőnket, hogy a történet minden nevezetesebb eseményekről méltóságos pontossággal, az ügyes előadást természetesen mindenki szívesebben fogadja, mint a száraz tények felsorolását. A külföldiekhez képest hol az egyik, hol a másik modor használandó. Multikori levelet — sajnos — nem kaptam meg, tehát nem is közölhettem. Üdvözlök.

A. Rigica. Ön kérem megírja, hogy kiknek mond köszönetet, de azt nem tudjuk, ki részéről. Igen szívesen közöljük, ha e hiányt pótolja.

K. B. Ujfalu. Amit beküldeni méltóztatott, azt sem mi nem értjük, sem a közönség — közlés esetén — nem értene.

Naptár.

Január.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orsz naptár
13 Kedd	Vidor, Veron	Vidor	1 Jan. 1891. u. é.
14 Szer.	Bódog vt., H. Bódog		2 Szilveszter p.
15 Csüt.	Rem. Pál, Mór Mór		3 Malakbiás
16 Pént.	Marcell	Marcell	4 70 tanítvány

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

67. szám.

kig. 1891.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járásába kebeleztetett Bezdán községében megürült és 300 frttal javadalmazott irnoki állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket e hó 20-áig ezen szolgabíróhoz nyújtsák be.

Zombor, 1891. évi január hó 4-én.

Főszolgabíró helyett:

Dr. Széchényi Tamás,

szolgabíró.

2-1

1576. szám.

Hk. 1890.

Idézés.

Deanovics Milica, a goszpodincei Deanovics-féle 196. számú házközösség jogosult tagja, aki ezen házközösségből 20 év előtt ismeretlen helyre elköltözött, ezennel felhivatik, hogy jelen idézés közzétételétől számított 60 nap alatt a goszpodincei Deanovics-féle 196. számú házközösségbe térjen vissza, avagy eddigi tartózkodási helyét a részére ezennel kirendelt ügygondnokának, Deanovics Glisa goszpodincei lakosnak ugyan fenti idő alatt jelentse be, mert ezen határidő eredménytelen lejárta után a házközösség jogosult tagok összejárási lajstromából hivatalból kitoröltetni fog.

Zsablyán, 1891. évi január hó 2-án.

Baderlitza György,

tb. főszolgabíró.

11640. sz.

kig. 1890.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megye zentai járásba kebeleztetett 5000 lelket számláló Martonos községében egy 300 frt fizetéssel javadalmazott irnoki állás betöltésére pályázat nyitattik. Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy ebbeli kérvényüket f. évi január hó 30-ig alulírt főszolgabírónál nyújtsák be.

Zentán, 1891. évi január hó 6-án.

Matkovits Lajos,

főszolgabíró.

9034. sz.

kig. 1890.

Pályázat.

Apatin községében 600 forint évi fizetéssel rendszeresített második segédjegyzői állásra ezenel pályázat hirdettetik.

Pályázni kívánók felhivatnak, miszerint a jegyzői hivatalnak magyar és német ajku községben való ellátására képesítő és eddigi gyakorlati működésüket és életkorukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket 1891-ik évi január hó 17-ig bezárólag ezen szolgabíróságnál nyújtsák be.

Kelt Apatinban, 1890-ik évi december hó 31-én.

Ribiczey Béla,

főszolgabíró.

3-2

431. szám.

1890.

Árverési hirdetés.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a tek. zombori kir. járásbírószág 10253. számú végzése által Wolf Leopold & Comp. bécsi cég javára Theodorovits S. zombori lakos ellen 250 frt tőke, ennek 1890. évi augusztus hó 21. napjától számított 6% kamatai és eddigi összesen 27 frt 47 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 450 frtra becsült érkezőpórkóbb álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak.

Mely árverésnek a 10853/1890. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Zomborban alperes üzlethelyiségében leendő eszközzésére 1891. évi január hó 26. napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőknek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1891. évi január hó 6-án.

Styrum,

kir. bir. végrehajtó.

689. szám.

1890.

Árverési hirdetés.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a titeli kir. járásbírószág 2889. számú végzése által Welker György cservenkai lakos javára Nikolits Andria alsókovili lakos ellen 85 frt 19 kr perköltség, ugy jelen árverés kitűzés és hirdetés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 455 frtra becsült butorok, gabonaneműek, cséplőgép, és egyébből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak.

Mely árverésnek a 3661/1890. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Alsó-Kovilon alperes lakásán leendő eszközzésére 1891. évi január hó 22-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőknek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Titelen, 1891. évi január hó 7-én.

Vigh Aladár,

kir. bir. végrehajtó.

592. sz.

1890.

Árverési hirdetés.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a titeli kir. járásbírószág 3677. számú végzése által Mladenovits Tósa alsókovili lakos javára Nikolits Andria alsókovili lakos ellen 650 frt tőke, ennek 1883. évi október hó 15 napjától számított 6% kamatai és eddigi összesen 54 frt 32 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le és felül foglalt és 603 frtra becsült butorok, csolnak, méhkapitárok, rőzsefák, hálók, borokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak.

Mely árverésnek a 3121/1890. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis alperes lakásán Alsókovilon leendő eszközzésére 1891. évi január hó 15-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőknek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Titelen, 1891. évi január hó 1-én.

Vigh Aladár,

kir. bir. végrehajtó.

Árverési hirdetés.

A palánkai kir. kincstári uradalom végrehajtónak Barbarika Károly metkovics-kerekicsi pusztai telepes végrehajtást szenvedett elleni ügyében az előbbinek kérelme folytán a palánkai kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 79 frt 43 kr tőke, ennek 1888. évi október 1-től járó 6% kamatai, 15 frt 85 kr eddigi és ezuttal 7 frtban megállapított és a még felmerülő költség erejéig az 1881. LX. t. c. 144., 146. és 203. §-ai értelmében a palánkai kir. járásbírószág területén levő, metkovics kerekicsi kincstári pusztához tartozó telepére, mint nem telekkönyvezett ingatlanra és pedig a 120. ö. i. sz. a. fekvő Barbarika Károly által birtokolt épületre (lakházra), mely áll 1 szoba, 1 konyha, istállóból és mellékfelszerelésből, továbbá a 800 □ ölnyi beltelekre (udvar és kertre) becslés útján összesen 500 frtban megállapított kikiáltási árban ezennel elrendeli s annak foganatosítása végett határidőül a metkovics-kerekicsi telep községéhez 1891. évi február hó 18-ának délelőtti 10 óráját tűzi ki.

Felhivatnak tehát mindazok, akik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt érvényesíthetnek, hogy igénykeresetüket, azok pedig, kik a vételárból kielégítési elsőbbséget igényelnek, elsőbbségi bejelentéseiket az első ízben kitűzött fenti határnapig annál bizonyosabban bejelentésük, minthogy különben igényeik figyelembe vétetni nem fognak.

1. Az épület nádtetőzete és fája, a végrehajtási jegyzőkönyv szerinti egyéb tartozékaival a fenti becsárban foglaltatnak, a hat holdból álló külső telepföld a 6. és 9. pont szerinti szerzetetik meg vevő által.

2. Az ingatlanok a fenti határnapon becsáron alul is el fognak adatni.

3. A m. kir. kincstár kivételével, mely bánatpénz letétele nélkül is versenyezhet, árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezeikhez letenni, vagy az 1881. évi 60. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

4. Vevő köteles a vételár 3 egyenlő részletben és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap, a 2-ikat 60 nap, a 3-ikat 90 nap alatt s minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 6% kamatokkal együtt a palánkai kir. adó- mint bírói letéti pénztárnál befizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog betudatni.

5. Ha a tulajdonos kincstár marad legtöbbet ígérő vevőnek, ez nem lesz köteles az egész vételárát, hanem csak az előnyös tételek összegét végrehajtást szenvedett telepes terhére és költségére befizetni, a vételár többi részét pedig a telepváltás és egyéb követelésének törlesztésére fogván elszámolni, csak az ezek után fenmaradó vételári fölösleget tartozand további eljárás végett a bíróság kezébe letenni, melynek felosztása felett ezen kir. telekkönyvi hatóság fog intézkedni.

6. Miuthogy a teleptulajdonos kincstár a körülírt ingatlanságot, az ezzel járó külső 6 hold telepfölddel, csak ismét telepesnek fogja eladni, illetve átadni, vevő tartozik az árveréstől számított 60 nap alatt a tulajdonos kincstártól kieszközölni és a telekkönyvi hatóságnál igazolni, hogy a telepesek kötelékébe a kincstár által felvett, ezen felvétel igazolásának elmulasztása egyuttal az árverés megsemmisítését vonandja maga után, miután az eladás alatt levő fenti ingatlanok csak oly egyén által szerezhetők meg, ki a telepesekre megszabott feltételeknek eleget tesz. Ezek szerint köteles vevő a telepváltási szerződést azonnal az árverés után 8 nap alatt aláírni, magát kötelezni, hogy a telepen tartandja rendes lakását, mely esetben vevő a belsőséghez tartozó 6 hold külső telepföldet is kap, tartozván azt a telepváltási szerződés alapján megváltani és a teleppel járó összes terheket és követeléseket a kincstárral szemben viselni.

7. Joga van minden egyes oly jelenlegi kincstári telepesnek árverezni, ki a telepváltási szerződést már aláírta s eddigi kötelezettségeinek is eleget tett, azaz váltással nem tartozik. E szerint a jelenlegi telepes több telepet is szerezhet.

8. Vevő köteles az épületeket a birtokbalépés napjától, illetve a 6 ik pontban foglalt igazolás megszerzésétől és bemutatásától számított következő naptól tűzkár ellen biztosítani. A kincstár, mint vevő, a tűzbiztosítást saját szabályai szerint eszközli.

9. Ha a vevő az árverési feltételeknek eleget tett és a 6. pontban foglalt jogot igazolta, a megvett ingatlan birtokába saját költségén bevezetetteti és neki a telep a kincstár jogi képviselőjének közbenjöttével a járásbírószág által átadotni fog.

10. A tulajdonjog bekebelezése csak a telepváltási szerződés feltételeinek teljesítése után fog vevő javára hivatalból eszközöltetni.

11. Amennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tette, a megvett ingatlan az érdekelte kincstár kérelmére az 1881. évi 60. t. c. 185. §-a értelmében vevő veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett, újabb árverés alá fog bocsáttatni, melyből késedelmes vevő kizáratik.

Az árverési feltételek ezen kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság irodájában, ugyszintén Gajdobra község és a metkovics kerekicsi kincstári pusztá telepeinek eluljáróságánál tekinthetők meg.

Ezen árverési hirdetés a metkovics-kerekicsi telep eluljáróságának és Gajdobra község eluljáróságának kifüggesztés s az árverési feltételek ugyanazoknak a község által való megtekinthetést végett megküldetnek, és ugyancsak az árverési hirdetés kionatán, mivel az elárverezendő ingatlanok becsértéke a 300 frtot meghaladja, a „Bácska” című lapban egyszer leendő közzétételét végett a zombori kir. kincstári ügyészségnek kézbesítetik.

Kelt Palánkán, a kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóságnál 1890. évi november hó 28-án.

Hetesy Kálmán,

kir. aljárásbíró.

